

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 5.3.2025
COM(2025) 88 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Planul de acțiune privind competențele de bază

Planul de acțiune privind competențele de bază

1. De ce trebuie să acționăm

Competitivitatea și coeziunea socială ale Europei încep cu competențe de bază solide.

Competențele de bază stau la baza altor competențe, cum ar fi creativitatea și gândirea critică, precum și continuarea învățării, perfecționării și recalificării în rândul adulților. Acestea sunt esențiale pentru inovare, pentru generarea de cunoștințe noi și pentru adaptarea acestora la un mediu în schimbare. Competențele de citire, numerice și științifice¹, dar și competențele digitale și cetățenești sunt vitale pentru ca o persoană să se dezvolte ca individ, să facă față complexității vieții de zi cu zi și unei piețe a forței de muncă aflate în schimbare rapidă și să participe pe deplin la societate, la viața democratică și la economie. Competențele de bază constituie fundamentul pentru ca persoanele să devină cetățeni independenți, mai bine informați și pregătiți, implicați și activi, contribuind astfel la protejarea democrației și valorilor noastre fundamentale, în contextul polarizării politice în creștere, al erodării încrederii în instituții și al intensificării manipulării informațiilor. Lipsa acestor competențe nu reprezintă doar o pierdere pentru individ, ci și pentru societățile noastre europene.

De zeci de ani, prea multe țări din UE se confruntă cu scăderea nivelului competențelor de bază în rândul elevilor.

Aproximativ unul din trei tineri în vârstă de 15 ani are dificultăți în a înțelege și aplica matematica în situații reale și în medii de învățare, iar unul din patru nu înțelege textele de bază sau nu aplică cunoștințe științifice simple². În comparație cu Canada, Japonia, Regatul Unit și SUA, UE are o rată mai scăzută a celor mai bune performanțe în ceea ce privește citirea și știința și a doua cea mai scăzută rată în domeniul matematicii, ceea ce amenință grav capacitatea de inovare a UE și competitivitatea pe termen lung. Problemele încep de timpuriu, prea mulți elevi din învățământul primar confruntându-se cu dificultăți și prea puțini elevi excelând în ceea ce privește citirea, matematica și știința³. Nu mai puțin de 43 % dintre elevii de clasa a opta au rezultate slabe în ceea ce privește competențele digitale de bază⁴, iar majoritatea țărilor înregistrează un declin sau nu înregistrează nicio îmbunătățire în comparație cu anii precedenți. Comparativ cu nivelul mondial, UE se află cu mult în urma economiilor asiatice cu performanțe excelente. În plus, mai multe țări din UE au înregistrat o scădere a cunoștințelor civice ale elevilor de clasa a opta în perioada 2016-2022⁵.

Competențele de bază insuficiente în educația și formarea profesională (EFP) și în rândul adulților sunt la fel de îngrijorătoare.

Decalajul dintre elevii EFP și cei din învățământul secundar general este pronunțat în ceea ce privește matematica și citirea. Acest lucru agravează deficitul persistent de absolvenți EFP calificați în anumite ocupații din domeniul STEM. Unul din cinci adulți în vârstă de muncă din UE se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește citirea și scrierea, iar decalajul în ceea ce privește competențele de bază dintre adulții cu cele mai slabe

¹ Astfel cum au fost măsurate prin Programul OCDE pentru evaluarea internațională a elevilor (PISA).

² OCDE (2023), Rezultatele PISA 2022 (Volumul I), *The State of Learning and Equity in Education* (Situația învățării și a echității în educație), PISA, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>.

³ IEA (2023), *Trends in International Mathematics and Science Study* (Tendințe în studiul internațional de matematică și științe); IEA (2021), *Progress in International Reading Literacy Study* (Progrese în studiul internațional privind competențele de citire).

⁴ IEA (2023), *International Computer and Information Literacy Study* (Studiul internațional de competență informatică și de informare).

⁵ IEA (2022), *International Civic and Citizenship Education Study* (Studiul internațional privind educația civică și cetățenia).

performanțe și cei cu performanțe excelente s-a accentuat în interiorul țărilor⁶. Deși 90 % din totalul locurilor de muncă necesită cel puțin competențe digitale de bază, doar 56 % din populația adultă a UE are acest nivel de competențe digitale sau un nivel mai ridicat⁷ – cu mult sub obiectivul de 80 % stabilit pentru 2030⁸.

Statele membre trebuie să ia măsuri urgente pentru a aborda lacunele în materie de competențe de bază. În 2024, în contextul semestrului european, Consiliul a adoptat recomandări specifice fiecărei țări adresate unui număr de 15 state membre ale UE pentru îmbunătățirea nivelurilor competențelor de bază. Prezentul plan de acțiune răspunde atât performanței în scădere a competențelor de bază în rândul elevilor și cursanților adulți, cât și apelurilor de a pune un accent mai mare pe competențele de bază din rapoartele Draghi⁹ și Letta¹⁰, care subliniază necesitatea de a pune accentul pe toate etapele educației și pe toate generațiile, inclusiv în contextul scăderii forței de muncă din cauza tendințelor demografice.

Planul este o inițiativă-cheie a uniunii competențelor și completează Planul strategic pentru educația în domeniul STEM. Acesta propune măsuri concrete pe termen scurt și mediu astfel încât UE și statele membre să ofere soluții pentru îmbunătățirea competențelor de bază și promovarea excelenței, de la primii ani până la educația școlară și învățarea în rândul adulților.

2. Setul de competențe de bază

Alfabetizarea	Capacitatea de a înțelege, de a utiliza, de a evalua, de a reflecta oral și în scris utilizând materiale vizuale, audio și digitale în toate disciplinele și contextele.
Matematică	Capacitatea de a raționa matematic și de a formula, utiliza și interpreta matematica pentru a rezolva probleme în situații reale și pentru a face raționamente și a lua decizii bine întemeiate bazate pe date.
Științe	Capacitatea de a aborda chestiuni și idei legate de științe ca persoană gânditoare. Aceasta necesită competențe precum explicarea fenomenelor din punct de vedere științific, evaluarea și conceperea anchetelor științifice și interpretarea datelor și a dovezilor.
Competențe digitale	Utilizarea cu încredere, critică și responsabilă a tehnologiilor digitale pentru învățare, muncă și participare în societate. Aceasta include educația în domeniul informației, comunicarea, educația în domeniul mass-mediei, crearea de conținut digital, siguranța online și bunăstarea digitală.
	Capacitatea de a acționa responsabil și de a participa pe deplin la viața civică, bazată pe înțelegerea structurilor sociale, economice, juridice și

⁶ OCDE (2024), *Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?* (Au adulții competențele de bază de care au nevoie pentru a reuși într-o lume în schimbare?), Anchetă privind competențele adulților 2023, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b263dc5d-en>.

⁷ Eurostat 2023.

⁸ Programul de politică privind deceniul digital.

⁹ Raportul Draghi (2024): *A competitiveness strategy for Europe* (O strategie de competitivitate pentru Europa).

¹⁰ Raportul Letta (2024): *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Mult mai mult decât o piață - viteză, securitate, solidaritate, capacitatea pieței unice pentru a asigura un viitor durabil și prosperitate pentru toți cetățenii UE).

Cetățenie	politice. Aceasta implică înțelegerea și evaluarea conceptelor, instituțiilor și proceselor civice și democratice, inclusiv a democrației, a educației în domeniul mass-mediei, a pregătirii pentru situații de criză și a respectului pentru ceilalți, precum și a libertății de exprimare.
------------------	--

Sursă: OCDE: Cadrul de evaluare și analiză PISA 2022, Cadrul de evaluare și analiză PISA 2018 și Cadrul de evaluare și analiză PISA 2015 (pentru alfabetizare, matematică și științe); Recomandarea Consiliului din 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (pentru competențele digitale și pentru cetățenie); IEA (2023), *International Computer and Information Literacy Study* (Studiul internațional de competență informatică și de informare) (pentru competențe digitale); IEA (2022), *International Civic and Citizenship Education Study* (Studiul internațional privind educația civică și cetățenia) (pentru cetățenie).

Competențele de bază reprezintă fundamentul competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții¹¹. Creșterea nivelului general al competențelor de bază înseamnă atât creșterea celor mai bune performanțe, cât și asigurarea faptului că toți cursanții, inclusiv cei cu handicap și cei care provin din medii defavorizate, părăsesc școala cu suficiente competențe de bază și că adulții ating un nivel adecvat de competență.

Alfabetizarea este fundamentală pentru toate tipurile de învățare. Dezvoltarea timpurie a limbajului determină în mare măsură capacitatea viitoare de citire, dar din ce în ce mai mulți copii încep școala cu cunoștințe limitate în limba lor maternă sau în limba de școlarizare. Citirea trece de la texte tradiționale lungi pe suport de hârtie la texte digitale, cu conținut prescurtat, reducând intervalul de atenție al cititorilor. Sistemele educaționale trebuie să ia în considerare modul în care diferitele tipuri de mass-media au un impact asupra dezvoltării abilității de a citi și de a scrie, promovând în același timp în mod activ abordarea unor texte mai complexe pentru a stimula această abilitate.

Competențele matematice sunt esențiale pentru viața de zi cu zi în lumea noastră bogată în tehnologie. Ele stau la baza unei gândiri logice și abstracte. Aceste competențe, inclusiv alfabetizarea financiară, le permit persoanelor să ia decizii în cunoștință de cauză pe baza datelor, le ajută să dezvolte o abordare măsurată a asumării de riscuri și capacitează cetățenii să ia decizii financiare în cunoștință de cauză pe tot parcursul vieții, pe lângă îmbunătățirea perspectivelor lor pe piața forței de muncă. Nivelul scăzut de competență poate duce la un nivel scăzut de adoptare a studiilor și carierelor în domeniul STEM. Progresele înregistrate în domeniul tehnologiei, al cercetării educaționale și al nevoilor societale au condus la un accent mai mare pe capacitățile de soluționare a problemelor și pe aptitudinile de gândire critică ale cursanților, încurajându-i să înțeleagă și să aplice concepte matematice, mai degrabă decât doar pe memorarea formulelor. Utilizarea tot mai frecventă a instrumentelor digitale în matematică evidențiază legătura tot mai mare dintre alfabetizarea matematică și cea digitală.

Competențele științifice sunt esențiale pentru gândirea critică și soluționarea problemelor și reprezintă piatra de temelie pentru o educație și o carieră mai avansate în domeniul STEM. Dezvoltarea timpurie a gândirii și a capacităților științifice facilitează rezultatele ulterioare în aceste domenii strategice. O alfabetizare științifică solidă este, de asemenea, necesară pentru reușita tranziției verzi. În plus, într-o eră a manipulării tot mai mari a informațiilor, este esențial ca persoanele să dezvolte competențe științifice solide pentru a evalua în mod critic informațiile, pentru a face diferența dintre fapte și ficțiune și pentru a ajunge la concluzii bazate pe dovezi. Educația științifică ar trebui să reflecte evoluțiile

¹¹ 2018/C 189/01.

tehnologice și să pună accentul pe interdisciplinaritate, gândirea critică și soluționarea problemelor prin învățarea bazată pe cercetare și provocările din lumea reală.

O noțiune mai largă a competențelor de bază

Extinderea setului de competențe de bază este esențială pentru a aborda provocările cu care se confruntă societățile și economiile noastre aflate în evoluție rapidă. Întrucât tehnologia are un impact din ce în ce mai mare asupra vieții și muncii, este esențial să se acorde competențelor digitale aceeași prioritate ca altor competențe. În același timp, este esențial să se promoveze de timpuriu competențele cetățenești pentru a consolida și a susține valorile democratice.

Competențele digitale sunt esențiale în societatea modernă și în viața de zi cu zi. Acestea sunt, de asemenea, esențiale pentru dezvoltarea unor abilități STEM mai avansate, care sunt cruciale pentru competitivitate, în timp ce educația în domeniul mass-mediei este esențială pentru o cetățenie activă și informată. Există o nevoie tot mai mare de competențe în domenii precum conștientizarea securității cibernetice, inteligența artificială, învățarea automată și tehnologia de lucru cu volume mari de date. În plus, munca și învățarea la distanță au sporit așteptările în ceea ce privește competențele privind instrumentele de colaborare digitală, inclusiv comunicarea online eficace și sigură.

Competențele cetățenești și cunoștințele civice sunt esențiale pentru promovarea participării active în societățile democratice, dar nu sunt dezvoltate în mod egal peste tot. Având în vedere progresele tehnologice rapide, împreună cu polarizarea tot mai accentuată și răspândirea dezinformării și a informării greșite, cultivarea competențelor cetățenești este mai importantă ca niciodată. Studențele demonstrează în mod constant un nivel mai ridicat de cunoștințe civice decât studenții, iar studenții care provin din medii cu statut socioeconomic superior obțin rezultate semnificativ mai bune. Gândirea independentă, înțelegerea proceselor democratice, respectarea diversității și conștientizarea durabilității le permit oamenilor să participe pe deplin la viața civică și socială și să își exercite drepturile și responsabilitățile.

3. Domenii prioritare pentru îmbunătățirea dezvoltării competențelor de bază

Sunt necesare eforturi urgente pentru a aborda declinul alarmant al dezvoltării competențelor de bază. UE se îndepărtează și mai mult de obiectivul său potrivit căruia ponderea elevilor în vârstă de 15 ani cu rezultate scăzute în ceea ce privește nivelul competențelor de bază să fie sub 15 %. Este esențial să se pună accentul pe factorii critici care determină declinul și pe pârghiile puternice în materie de politici pentru a asigura schimbări semnificative și îmbunătățiri rapide.

Mediul socioeconomic continuă să fie cel mai puternic indicator al performanței elevilor. Rezultatele slabe în ceea ce privește citirea, matematica și științele sunt alarmant de ridicate în rândul elevilor defavorizați (de exemplu, 48 % la matematică), iar decalajul socioeconomic continuă să se adâncească, inclusiv în ceea ce privește competențele digitale. Studenții proveniți din familii de migranți sau cu handicap sunt deosebit de vulnerabili. În multe țări din UE, pandemia de COVID-19 a exacerbat inegalitățile educaționale și a afectat grav bunăstarea elevilor, ceea ce le afectează în mod direct motivația și capacitatea de a învăța. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a consolida competențele de bază și pentru a promova echitatea și

bunăstarea prin menținerea la un nivel minim a repetării clasei, prin amânarea urmăririi programelor școlare și prin limitarea grupării pe baza competențelor.

Deficitul acut de cadre didactice și de formatori, în special la materiile din domeniul STEM, are un impact negativ asupra rezultatelor învățării. Forța de muncă didactică îmbătrânește, pe măsură ce numărul cadrelor didactice care intră în profesie este mai mic. Profesia este neatractivă în majoritatea țărilor UE și în teritoriile defavorizate. Sunt necesare măsuri de politică suplimentare pentru a îmbunătăți învățământul pedagogic, pentru a spori atractivitatea profesiei și pentru a se asigura că profesorii începători primesc sprijinul de care au nevoie, inclusiv pentru a aborda rezultatele slabe la învățătură.

Scăderea implicării părinților în ultimii ani reprezintă un risc semnificativ pentru succesul elevilor, în special în rândul elevilor defavorizați. Rezultatele PISA arată că mediile familiale favorabile sunt esențiale pentru promovarea atitudinilor pozitive ale elevilor față de școală. Sistemele educaționale care au menținut sau au sporit implicarea părinților, de exemplu părinții care au discutat progresele copilului lor cu un profesor din proprie inițiativă, au înregistrat performanțe mai bune, în special în domeniul matematicii.

Distragerea atenției de mediul digital apare ca o amenințare majoră la adresa performanțelor academice. Influența generalizată a platformelor de comunicare socială este deosebit de îngrijorătoare: aproximativ 30 % dintre elevii din țările OCDE sunt adesea distrași de dispozitivele digitale în timpul lecțiilor de matematică, ceea ce afectează în mod semnificativ atât performanța academică, cât și bunăstarea. Deși integrarea eficace a tehnologiei printr-o utilizare moderată a resurselor digitale în scopuri de învățare poate îmbunătăți performanța unui elev, utilizarea excesivă poate avea efecte negative iar distragerea atenției de mediul digital ar trebui redusă la minimum.

Acordarea de prioritate dezvoltării competențelor de bază intră adesea în conflict cu programele de învățământ supraîncărcate. În multe sisteme, programele de învățământ au fost extinse periodic ca răspuns la noile cerințe societale, ceea ce a dus la neglijarea competențelor de bază. Găsirea unui echilibru mai bun între amploarea programei de învățământ și accentul pus pe competențele de bază are, prin urmare, o importanță capitală pentru îmbunătățirea rezultatelor școlare.

Diferențele de gen au un impact asupra rezultatelor învățării. Fetele au rezultate mai bune decât băieții la citire și există o probabilitate mai mare ca ele să se numere printre elevii cu performanțe excelente în toate țările UE. Cu toate acestea, băieții tind să aibă performanțe excelente în domeniul matematicii. Așteptările societale și stereotipurile de gen pot juca un rol semnificativ, conducând la diferențe de gen în ceea ce privește așteptările în carieră și influențând atitudinile, motivația și performanțele academice specifice fiecărei materii. În plus, stilurile de predare și mediile din sala de clasă pot afecta în mod diferit băieții și fetele, subliniind necesitatea unor abordări de predare care să fie sensibile la dimensiunea de gen.

Accesul la educație și îngrijire timpurie de calitate variază semnificativ de la o țară la alta și în interiorul țărilor. Acest lucru are consecințe profunde la nivel individual și societal, în special pentru copiii defavorizați. Deficitul de personal, dezvoltarea profesională inadecvată și condițiile de muncă precare rămân provocări presante, în special în teritoriile defavorizate. Un sfert din sistemele educaționale europene nu dispun încă de o programă națională pentru activitatea pedagogică cu copii mici. Experiențele timpurii sunt esențiale, în special pentru consolidarea competențelor socio-emoționale, care au un rol important în ceea ce privește

reziliența, bunăstarea, motivația, rezultatele învățării și capacitatea de învățare pe tot parcursul vieții. Cu toate acestea, se semnalează din ce în ce mai multe dificultăți socio-emoționale în rândul copiilor, cu probleme de atenție și un control slab al impulsurilor care afectează din ce în ce mai mult pregătirea pentru școală.

În EFP, deficitul de resurse și limitările programei de învățământ au un impact negativ asupra dezvoltării competențelor de bază. Elevii cu performanțe slabe aleg adesea programe EFP cu programe de învățământ care tind să privilegieze competențele profesionale în detrimentul competențelor de bază sau sunt îndreptați către acestea. Școlile EFP dispun adesea de mai puține resurse, inclusiv finanțare, cadre didactice calificate și resurse tehnologice și nu se axează pe remedierea lacunelor în ceea ce privește competențele de bază.

Pentru a înregistra progrese în ceea ce privește competențele de bază ale adulților este nevoie să se ajungă la grupurile „cel mai greu accesibile”, care sunt expuse unui risc semnificativ de excluziune. Mulți dintre acești adulți au avut experiențe nefericite în ceea ce privește învățarea în școli, rămânând cu „sechele”, sau se confruntă cu dezavantaje multiple. Nivelul scăzut de participare a adulților cu un nivel slab de calificare, defavorizați și șomeri la activitățile de învățare subliniază necesitatea unor politici bine concepute pentru a sprijini persoanele cu cel mai mare risc de excludere de pe piața forței de muncă. Politicile de succes adoptă adesea o abordare holistică, reunind servicii multidisciplinare pentru a sprijini oamenii, oferind inclusiv locuințe, servicii de sănătate, servicii de ocupare a forței de muncă și sprijin pentru creșterea copilului sau pentru îngrijitori¹².

4. Abordarea cauzelor profunde

Sunt necesare eforturi urgente pentru a sprijini cei 18 milioane de elevi cu rezultate slabe și cei 47,7 milioane de adulți cu un nivel scăzut de calificare (cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani) din UE. Până în prezent, orientările în materie de politici, oportunitățile de cooperare, finanțarea și sprijinul tehnic au sprijinit în mod constant statele membre în ceea ce privește îmbunătățirea calității și a echității sistemelor de educație și formare și promovarea competențelor de bază. Recomandarea Consiliului privind parcursurile de actualizare a competențelor¹³ a condus la unele progrese, dar sunt necesare eforturi suplimentare pentru a aborda problema într-un mod mai eficace. Recomandarea Consiliului privind căile către succesul școlar¹⁴ a oferit un cadru de politică pentru acțiune. Aceasta evidențiază abordările la nivelul întregii școli, sprijinul specific, mediile de învățare favorabile și bunăstarea la școală. Cu toate acestea, mai sunt multe de făcut, accentul punându-se pe trei domenii principale:

- i. stimularea predării și a învățării competențelor de bază;
- ii. sprijinirea cadrelor didactice;
- iii. crearea unor medii favorabile.

4.1. Acțiune-cheie: Testarea unei scheme de sprijin pentru competențe de bază

Schema de sprijin pentru competențe de bază va urmări să abordeze deficiențele în materie de competențe de bază în rândul copiilor. Comisia va colabora cu statele membre și cu regiunile pentru a defini împreună parcursul potrivit, astfel încât fiecare copil să poată atinge un nivel adecvat de competențe de bază până la sfârșitul școlarizării obligatorii. Schema

¹² COM(2023) 439 final.

¹³ 2016/C 484/01.

¹⁴ 2022/C 469/01.

de sprijin ar propune un cadru de măsuri eficace, axate pe intervenția timpurie și pe sprijinul individual și personalizat, de la școală la EFP inițială.

Pentru a testa schema de sprijin pentru competențe de bază, accentul se va pune pe măsuri dovedite, adaptându-le la situația și la nevoile specifice fiecărei țări. Măsurile pot include:

- **mecanisme de identificare timpurie și monitorizare periodică** la nivel național, local și școlar, inclusiv evaluarea individuală a competențelor de bază și oferte de cursuri de remediere adecvate, în special în cadrul tranzițiilor esențiale din cariera educațională a unui elev, inclusiv atunci când se trece la programe EFP;
- elaborarea de **planuri de îmbunătățire a competențelor de bază** la nivel de școală, inclusiv **timp suplimentar de învățare și sprijin personalizat**, cu programe de tutoriat și mentorat;
- integrarea alfabetizării de bază și a predării competențelor digitale în **formarea inițială a cadrelor didactice** la toate materiile;
- oportunități de **dezvoltare profesională pentru cadrele didactice** din învățământul școlar și profesional, cu accent pe elevii cu nevoi educaționale speciale și/sau cu handicap; crearea unor **roluri specializate**, cum ar fi mediatori școlari și ofițeri de legătură dintre școală și acasă, pentru a consolida colaborarea dintre școli, cursanți, părinți și comunitate;
- **programe de sprijinire a părinților** în promovarea și încurajarea învățării copiilor lor, elaborate în cooperare cu alte sectoare, cum ar fi sănătatea, migrația și protecția copilului;
- **parteneriate și colaborare între autoritățile regionale și locale, agențiile de învățământ, profesioniști, întreprinderi și alte părți interesate**, pentru a oferi o expunere structurată și reală la aplicarea diversă a competențelor de bază.

Acțiunea Comisiei pentru a testa o **schemă de sprijin pentru competențe de bază** în parteneriat cu statele membre

- Testarea unei **scheme de sprijin pentru competențe de bază** în 2026.
- Elaborarea de **orientări pentru factorii de decizie** în 2025, ca etapă pregătitoare a schemei de sprijin.

Comisia invită statele membre:

- să își declare interesul de a colabora cu Comisia pentru a **testa schema de sprijin pentru competențe de bază utilizând fondurile UE disponibile**;
- să stabilească **obiective naționale** pentru rezultatele slabe și pentru performanțe excelente, cu accent pe elevii defavorizați.

4.2 Stimularea predării și a învățării competențelor de bază

Stimularea predării și a învățării competențelor de bază va îmbunătăți succesul, rezultatele educaționale și bunăstarea cursanților. Învățarea din școli și practici care au reușit să îmbunătățească rezultatele educaționale și competențele de bază este esențială pentru alte școli care se confruntă cu provocări în ceea ce privește performanțele scăzute. Abordările inovatoare utilizează din ce în ce mai mult IA pentru a contribui, în special la conceperea unor parcursuri personalizate de învățare și evaluare. Acest lucru poate aduce beneficii atât cursanților cu rezultate slabe, cât și celor cu performanțe excelente. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită dezvoltării unor competențe solide de alfabetizare, care sunt strâns legate de cunoașterea altor competențe de bază și care reprezintă un fundament pentru toate tipurile de învățare. Este esențial ca toți cursanții să fie ajutați să își dezvolte competențele de alfabetizare, inclusiv cei care provin din medii defavorizate și din familii de migranți și cei cu handicap.

Motivarea adulților să învețe este dificilă din cauza reticenței și a oportunităților limitate. Această provocare este deosebit de acută în ceea ce privește îmbunătățirea competențelor de bază în urma unor experiențe slabe în ceea ce privește educația inițială. Cu toate acestea, având în vedere ritmul rapid al schimbărilor și faptul că oamenii vor petrece aproximativ patru decenii pe piața forței de muncă după școlarizarea formală, trebuie să se găsească urgent modalități de a ajunge la aceste grupuri. Astfel cum s-a subliniat în uniunea competențelor, introducerea conturilor personale de învățare pe tot parcursul vieții (ILA) este esențială pentru perfecționarea și recalificarea adulților, inclusiv pentru persoanele cu un nivel scăzut de calificare. ILA își propune să devină un drept universal pentru toți adulții, indiferent de statutul ocupațional¹⁵.

Acțiunea Comisiei pentru stimularea predării și a învățării competențelor de bază

- Testarea primelor **alianțe europene ale școlilor** prin intermediul programului Erasmus+ în 2026. Acest lucru va stimula cooperarea europeană strategică în domeniul educației școlare, servind drept bancuri de testare pentru metode de predare, programe de învățământ și cadre de competențe inovatoare, în special pentru competențele de bază. Alianțele vor sprijini școlile participante să devină organizații de învățare pentru predarea eficace a competențelor de bază, inclusiv în cooperare cu autoritățile locale.
- Elaborarea de **orientări pentru dezvoltarea programei de învățământ** în educația și îngrijirea timpurie a copiilor, care să sprijine dobândirea timpurie a competențelor de bază și să faciliteze depistarea și intervenția timpurie în caz de întârzieri în dezvoltare.
- Elaborarea de **orientări și bune practici privind promovarea evaluării competențelor digitale în educație** în 2026 pentru a contribui la compararea standardelor de evaluare a competențelor digitale în școlile din întreaga UE.
- Testarea unor abordări inovatoare pentru **parcursuri de învățare personalizate în dezvoltarea competențelor de bază** prin utilizarea sistemelor de inteligență artificială (IA), pe baza experimentărilor în materie de politici Erasmus+ din 2026, pentru a sprijini cursanții cu performanțe excelente și pe cei cu rezultate slabe.
- Actualizarea **Cadrului competențelor digitale (DigComp)** în 2025, ținând seama de noile tehnologii, cum ar fi IA de uz general, pentru a sprijini cursanții în dezvoltarea competențelor digitale de bază și avansate.
- Elaborarea de orientări privind **îmbunătățirea competențelor de bază în EFP** prin: (i) integrarea competențelor de alfabetizare, numerice, digitale și cetățenești în programele EFP; (ii) utilizarea unor metode eficace de predare, cum ar fi rezolvarea de probleme și învățarea bazată pe scenarii; (iii) punerea în aplicare a unor măsuri adecvate de evaluare și de asigurare a calității.
- Crearea unui **set de instrumente pentru competențe de bază**, inclusiv competențe digitale de bază, **în ucenicii** în 2026 pentru a oferi orientări practice școlilor EFP și angajatorilor în vederea integrării competențelor de bază în programele lor de ucenicie.

4.3. Sprijinirea cadrelor didactice

Cadrele didactice și directorii unităților de învățământ de la toate nivelurile sunt esențiali pentru îmbunătățirea competențelor de bază. Creșterea atractivității predării și abordarea deficitelor acute sunt esențiale pentru creșterea nivelului competențelor de bază. Având în

¹⁵ 2022/C 243/03.

vedere rolul esențial al dezvoltării în primii ani pentru învățare și succesul școlar, educatorii din domeniul educației și îngrijirii timpurii trebuie să beneficieze de formare pentru a sprijini comunicarea orală a copiilor și învățarea socio-emoțională care să creeze fundamentul competențelor de bază. Este esențial ca profesorii de la toate nivelurile să aibă acces la o formare inițială a cadrelor didactice bazată pe cercetare și la o dezvoltare profesională continuă, adaptată la competențele de bază și susținută de-a lungul timpului. Investițiile în îndrumare și mentorat pentru cadrele didactice, în special atunci când acestea debutează în profesie, sunt eficace pentru îmbunătățirea practicii lor de predare. În plus, directorii unităților de învățământ trebuie să depună eforturi suplimentare pentru a integra alfabetizarea și educația digitală în toate materiile.

Acțiunea Comisiei pentru sprijinirea cadrelor didactice

- Stabilirea unei **agende a UE pentru cadre didactice și formatori** în 2026. Aceasta se va axa pe îmbunătățirea condițiilor de muncă, a formării și a perspectivelor de carieră ale cadrelor didactice, inclusiv în educația și îngrijirea timpurie a copiilor. Va urmări să rupă cercul vicios al atractivității reduse și al durabilității carierelor, care a condus în special la un deficit de cadre didactice în domeniile STEM și la o scădere a competențelor de bază.
- Crearea, în 2025, a **unei noi comunități de practică a academiilor Erasmus+ pentru cadrele didactice** – parteneriatele europene dintre instituțiile de formare a cadrelor didactice și furnizorii de formare – pe Platforma europeană pentru educația școlară. Acțiunea va încuraja colaborarea dintre cele 43 de academii Erasmus+ pentru cadrele didactice pentru a identifica și a disemina cunoștințele relevante și aplicabile și pentru a face schimb de practici inovatoare în vederea amplificării formării de înaltă calitate a cadrelor didactice, inclusiv în ceea ce privește competențele de bază.
- Testarea, până în 2026, a unui **sistem de mentorat pentru cadrele didactice aflate la începutul carierei la toate materiile**, pentru a integra în mod eficace dezvoltarea competențelor de bază în practicile lor de predare.
- Promovarea **observării directe la locul de muncă pentru factorii de decizie din domeniul educației** prin intermediul programului Erasmus+ în 2026, ceea ce le va spori mobilitatea în scopul învățării, inclusiv în țările care înregistrează punctaje ridicate la testele internaționale de evaluare.
- Extinderea **comunităților online ale UE pentru educatori (Platforma europeană pentru educația școlară, inclusiv platforma eTwinning)** în 2025, care ajung la 400 000 de participanți, oferind oportunități de învățare profesională mai bune, instrumente bazate pe dovezi, materiale și resurse privind predarea și evaluarea eficace a competențelor de bază. Furnizarea de materiale de înaltă calitate pentru educatori, părinți, cadre didactice și tineri, inclusiv în ceea ce privește securitatea cibernetică, prin intermediul inițiativei **Un internet mai bun pentru copii**.
- Promovarea de **materiale didactice de înaltă calitate privind competențele digitale** de către cadrele didactice practice prin intermediul activităților Săptămânii UE a programării, care vizează 100 000 de activități pe an.

4.4. Crearea unor medii favorabile

Părinții, familiile și comunitatea mai largă, inclusiv angajatorii, joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor de bază ale copiilor, tinerilor și adulților. Părinții și familiile sunt primii educatori ai copilului, introducând limbajul, numerele și normele sociale prin interacțiuni cotidiene, modelând dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor și încurajând obiceiuri pentru continuarea învățării. Implicarea comunității mai largi (inclusiv a organizațiilor de tineret, a bibliotecilor, a muzeelor, a organizațiilor culturale și sportive, a cluburilor de după școală și a întreprinderilor) extinde procesul de învățare oferind învățare experimentală, utilizări în lumea reală, observarea modelelor de urmat și acces la resurse. Acest angajament multipartit este deosebit de important, având în vedere legătura persistentă dintre mediul socioeconomic și rezultatele educaționale. Promovarea unei colaborări strânse între părțile interesate pentru a sprijini incluziunea este o prioritate în Planul de acțiune privind integrarea și incluziunea, în cadrul strategic al UE privind romii și în Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap.

Abordările suplimentare sunt esențiale pentru a stimula adulții să se implice în activități de învățare, în special în medii familiare și de încredere (cum ar fi bibliotecile și centrele comunitare, culturale, sportive, de sănătate și de incluziune socială). Un rol important îl pot juca și locurile de muncă și serviciile publice de ocupare a forței de muncă, inclusiv orientarea profesională adaptată. Asigurarea unei infrastructuri publice adecvate – spații, echipamente și personal adecvat – este esențială pentru a stimula inițiativele locale care creează mai multe oportunități de învățare în funcție de nevoile adulților cu un nivel scăzut de calificare prin diverse parteneriate.

Acțiunea Comisiei pentru crearea de medii favorabile

- Implicarea voluntarilor din cadrul Corpului european de solidaritate în 2026 pentru **activități de mentorat și de tutoriat destinate copiilor și adulților cu rezultate scăzute**, ca parte a componentei „**Echipe de voluntariat în domenii cu prioritate ridicată**”. Programul va recruta un grup divers de voluntari pentru a ajuta și a inspira copiii în dezvoltarea lor academică și socială, promovând în același timp solidaritatea între generații prin îmbogățirea experiențelor atât ale voluntarilor, cât și ale copiilor pe care îi îndrumă.
- Lansarea, în 2026, a unei **coalitii a UE pentru alfabetizare**, care să implice administrațiile, întreprinderile și bibliotecile, pentru a crea o comunitate în jurul alfabetizării, pentru a sensibiliza publicul cu privire la criza alfabetizării și pentru a încuraja tinerii, în special băieții, să citească de plăcere.
- Organizarea de **activități de învățare reciprocă** pentru statele membre **cu privire la spațiile de învățare comunitare inovatoare** pentru a contribui la dezvoltarea competențelor de bază ale adulților.

5. Cum vom realiza acest lucru

Planul de acțiune reafirmă angajamentul și ambiția UE de a sprijini educația de calitate pentru toți. Pe baza Recomandării Consiliului privind cursurile de actualizare a competențelor¹⁶, a Recomandării Consiliului de instituire a unei Garanții europene pentru

¹⁶ 2016/C 484/01.

copii¹⁷ și a Recomandării Consiliului privind căile către succesul școlar¹⁸, acesta urmărește să sprijine statele membre în accelerarea reformelor și în stimularea unor progrese semnificative în ceea ce privește competențele de bază ale tinerilor și ale adulților pentru un salt înainte transformator.

Coordonarea între statele membre va fi consolidată în continuare, inclusiv printr-un accent suplimentar pe competențele de bază în cadrul acțiunilor subsecvente semestrului european privind reformele din domeniul educației și al competențelor, prin stabilirea și monitorizarea obiectivelor strategice privind competențele de bază la nivelul UE și prin intermediul viitorului Observator european al informațiilor privind competențele.

Punerea în aplicare a planului de acțiune va fi integrată în structurile de guvernare ale uniunii competențelor. După caz, aceasta va ține seama de recomandările Comitetului pentru deceniul digital privind competențele digitale de bază, precum și de recomandările altor organisme relevante. În actualul cadru financiar multianual, aceasta va continua să se bazeze pe fondurile Politicii de coeziune, Mecanismul de redresare și reziliență, programul Erasmus+, Instrumentul de sprijin tehnic (IST), InvestEU și Orizont Europa. **Viitoarea finanțare din partea UE va continua să sprijine investițiile în educație și competențe la nivelul UE.** Valorificarea celor mai bune practici, a proiectelor-pilot și a învățămintelor desprinse la nivelul UE, alături de o mai bună coordonare cu prioritățile politice europene, va maximiza valoarea adăugată a investițiilor în sectoare esențiale pentru competitivitatea europeană.

Comisia invită Parlamentul European, Consiliul și partenerii sociali să aprobe Planul de acțiune privind competențele de bază și să sprijine activ inițiativele sale, precum și să contribuie la punerea în aplicare a acestora.

¹⁷ 2021/L 223/14.

¹⁸ 2022/C 469/01.